

Konferencijos

„Veidas į veidą: sujungiant tolimą ir artimą“ – 8-oji EASA konferencija Vienoje

Kas antri metai vykstančios Europos socialinių antropologų draugijos (EASA) konferencijos yra reikšmingi akademiniai įvykiai, sukviečiantys mokslininkus ir tyrinėtojus iš įvairiausių Europos šalių bei viso pasaulio. Jose nuosekliai įgyvendinami prieš penkiolika metų įkurtos draugijos tikslai siekti plataus bei kūrybingo dialogo Europoje. 2004 m. rugsėjo 8–12 dienomis 8-oji šios draugijos konferencija vyko Vienoje. Jos pavadinimas buvo suformuluotas intriguojantis, tačiau nekonkretus: „Veidas į veidą: sujungiant tolimą ir artimą“. Tai sveikinimo kalboje pabrėžė ir EASA draugijos prezidentas João de Pina-Cabral, sakydamas, kad tiesioginė sąveika gali būti labai įvairi, lygiai taip pat kaip ir būdai sujungti tolimą ir artimą. Tačiau pasirenkant konferencijos temą, jo teigimu, norėta diskusiją nukreipti link siekio suvokti pasikeitimų kompleksškumą, ypač išryškėjantį dinamiškoje ir artimoje situacijoje, kur susiduria įvairūs ir prieštaringi kontekstai.

Konferencija vyko Vienos universitete. Jos šeimininkė buvo šio universiteto Socialinės ir kultūrinės antropologijos katedra, atlikusi didžiulį organizacinį darbą. Konferencijoje dalyvavo daugiau nei 400 dalyvių, kurie penkias dienas skaitė ir klausė pranešimų bei diskutavo trijose plenarinėse sesijose ir 76 sekcijose. Ypač į akis krito jaunų žmonių susidomėjimas socialine antropologija. Pertraukose tarp sekcijų veikė naujausios literatūros paroda-pardavimas, kurioje leidinius eksponavo ir pardavinėjo čia suvažiavusios garsios leidyklos. Nedideliame kambarėlyje išdėstyti

stalai buvo apgulti besidominčių ir perkančių knygas. Akademinis aktyvumas buvo konferencijos atmosfera, neišblėsusi iki paskutinės dienos.

Šioje konferencijoje dalyvavo ir mokslininkės iš Lietuvos. Tai Lietuvos istorijos instituto darbuotojos: Vida Savoniakaitė skaitė pranešimą „Šiuolaikinė etnografija: Lietuvos atvejai“ sekcijoje „Etnografija: sėkmės kaina“, Auksuolė Čepaitienė – „Gyvenant su istorija: tapatumas, vieta ir šeima, kuriai priklausai“ sekcijoje „Sukuriant namus: pasirinkimas ir prievarta priklausomybės santykiuose“.

Plenarinės sesijos, galima drąsiai sakyti, buvo skirtos dabarties aktualijoms. Ir tai atsispindi jų pavadinimuose. Pirmojoje sesijoje „Dar kartą apibūrinant Europą: socialinės ir kultūrinės perspektyvos“ buvo kalbėta apie tai, kad Europoje vyksta kompleksiniai ir prieštaringi procesai, peržengiantys politines ribas ir nusidriekiantys toliau link mokslo bei technologijų, laivinimo, švietimo ir menų, socialinių statusų ir lyčių vaidmens, mažumų teisių ir tautiškumo. Šioje sesijoje buvo apsisota ties klausimais, kuriuos išryškina debatai tarp „mokslo ir visuomenės“ ir kur biotechnologijos yra vienas iš tokių pavyzdžių (Marilyn Strathern); ties idėjų cirkuliacija, „naujienu“, „skaidrumu“, bei „tiesos“ sampratomis, rašymo ir skaitymo praktikomis masinėse informacijos priemonėse (Susan Gal); ties europietiška demokratijos idėja, postmodernizmu ir pokolonializmu, „subalternizmu“, arba „pirmykštiškumu“, (Jean-Loup Amselle); ties naujomis nacio-

nalistinėmis tendencijomis Europoje (Andre Gingrich). Antroje sesijoje „Taikos dinamika“ kalbėta apie tarpasmeninį ir grupinį smurtą bei charizmatinio individo veiksnį konstruojant taikią socialinę elgseną (Richard G. Fox); apie susitaikymą ir taikos kūrimo strategiją bei kasdienės gyvenimo perspektyvos sureikšminimą (Fiona Ross); apie bendruomenines strategijas, orientuotas prieš smurtą ir tvarkos ardyimą (Fernanda Pirie). Ne mažiau, o gal net labiau nei pirmosios dvi svarbi buvo trečioji plenarinė sesija – jaunųjų tyrinėtojų forumas „Kai ryšys nutrūksta...“. Čia buvo kviečiama pažvelgti į etnografines patirtis, kurios atskleidžia ir prieštarinę santykių tarp etnografo bei pateikėjo, ir „diskomfortą būnant arti“. Buvo kalbėta apie dinamišką santykį su tiriamuoju objektu, kuris apima ir tyrėjo „savojo“ tapatumo išsaugojimą, ir jo buvimą „kitu“ (Rane Willerslev); apie emocijas ir tyrėjo dalyvavimą kasdieniauose žmonių tarpusavio santykiuose (Gillian Evans); apie abipusį pasitikėjimą, įtarumą ar asmeninius požiūrius, neišsvengiamus jam artimai bendraujant su pateikėjais (Barak Kalir); apie tyrėjo – antropologo – teisę turėti poreikius, ideologijas, tikėjimus ir rutinines socialines praktikas (Ruy Liera Blanes).

Konferencijos darbo temos buvo be galo įvairios: nuo malonumų, atliekų tvarkymo ar teisės antropologijos iki Afrikos, paribių, giminytės, karo, biurokratijos, musulmonų kultūros politikos Europoje, „namų“, muzikos ir šokio tyrinėjimų. Ta diskursų įvairovė buvo akivaizdi ir konkrečių sekcijų darbe, kur diskusijos apie kultūrinę elgseną susipindavo su jos materialine raiška ir simbolinėmis prasmėmis. Tačiau socialinės antropologijos, etnologijos ir etnografijos metodologija buvo viena šios konferencijos aktualijų. Kokie šiuolaikinių mokslų naujaisi prioritetai? Kaip pateikiama ir varijuojama „etnografijos“

sąvoka, šiandien artima ne vienam socialiniam ir humanitariniam mokslui? Kokie etnografijos kaip metodologijos tarpdisciplininiai aspektai? Kodėl „etnografija“ kaip metodologija ar kaip metodas dažnai tapo humanitarinių ir socialinių mokslų tyrimų šerdimi? Jei taip, tai ar išlieka mokslų metodologijas skiriančios ribos, ar jos susilieja tarpdisciplininuose gimininguose mokslo diskursuose? Keliose darbo sekcijose šie klausimai sukėlė audringas diskusijas. Pažvelgta į etnografijos mokslo istoriją, įvertinti etnografinių tyrimų filosofiniai aspektai, metodologijos bei metodo santykiai, prioritetiniai visuomenės diskursai, jų vieta ir reikšmė ne tik šios dienos mokslui, bet ir platesniam visuomenės pažinimui. Darbo grupėje „Etnografija: sėkmės kaina“ buvo siekiama pažvelgti į „etnografiją“ kaip į metodą. Čia atmintin įstrigo keli diskursai apie „etnografiją“. Metodologiniu požiūriu „klausta, kur mes esame“, kaip vystosi „etnografija“, kas yra laikoma „antropologijos praktika“ (Marit Melhuus, Jon P Mitchell). Puikiai įrodyta, kaip plečiasi „etnografijos“ tyrimo metodo ribos, kai siekiama tyrinėti naujus etnografinius objektus. Žinoma, tai keičia etnografiją kaip metodą, kur atrandami vis nauji būdai, keliai ir praktikos, palyginti su įprastais istoriniais kaimo bendruomenės tyrimais. Nagrinėta, ar skiriasi „etnografija“ antropologų ir kitų mokslų – sociologų, etnologų, geografo ar kultūros studijų – tyrinėjimų praktikose, kaip struktūruotus interviu, gyvenimo aprašymus keičia nestruktūruoti interviu ir kita. Galiausiai kaip etnografinio tyrimo samprata sutapatinama su *kokybiniu tyrimu* bandant atsakyti, ką mes šiandien vadiname „etnografija“. Daugelis plačių mokslinių argumentų patvirtino, kad „etnografija“ yra įdomi ir reikšminga šiuolaikiniuose tarpdisciplininuose mokslo tyrimuose (Eduardo P. Archetti, Ute Rösenthaler, Inger

Sjørslev, Aud Talle, Elizabeth Tonkin, Thomas Widlok). Vidos Savoniakaitės šioje sekcijoje skaityto pranešimo sukelti komentarai ir konferencijos aktualijos privertė giliau susimąstyti ir apie siekį gyvesnės bei naujos „etnografijos“ metodologijos kalbos Lietuvoje.

Kokios būtų šios konferencijos pamokos, reikšmingos socialinių ir humanitarinių mokslų plėtrai Lietuvoje? Visų pirma tai jaunimo aktyvumas, akademinis smalsumas ir drąsa, su kuria jis žvelgia į „kitą“ – pateikėją, kultūrą, tiriamąją temą – ir į save patį. Antra, etnografinių atvejų

dinamiškumas, turtingumas ir tyrėjų subtilus dėmesys niuansams. Šalia to glaudžiasi antropologų metodologinis atvirumas, įprasminantis kritinį požiūrį į savąias refleksijas. Trečia – tyrimų įvairovė. Akivaizdu, kad šie aspektai yra tarpusavyje susiję ir savaip skatina vienas kitą. Jie taip pat susiję ir su bendrąja konferencijos tema – „veidas į veidą“. Tiesioginė ir artima socialinė sąveika pasaulį daro sudėtingesnę bei dramatiškesnę ir tai kelia naujus klausimus apie būdus jį pažinti. Europos socialiniai antropologai ieško jų.

Vida Savoniakaitė, Auksuolė Čėpaitienė

Antroji tarptautinė humanitarų konferencija Vytauto Didžiojo universitete „Naujoji Europa ir humanitariniai mokslai“

2005 m. sausio 13–14 d. VDU Humanitarinių mokslų fakultete suorganizuota antroji tarptautinė humanitarų mokslinė konferencija „Naujoji Europa ir humanitariniai mokslai“. Pirmoji tarptautinė konferencija „Etninė kultūra: tradicijos ir inovacijos“ vyko 2002 m. lapkričio 7–8 dienomis ir buvo skirta Etnologijos ir folkloristikos katedros pedagoginės ir mokslinės veiklos dešimtmečiui paminėti. Ją organizavo VDU Etnologijos ir folkloristikos katedra kartu su Etnologijos ir folkloristikos tyrimų centru. Konferencijoje dalyvavo bemaž 90 mokslininkų iš 12 šalių. Prelegentų gausa patvirtino, jog pasiūlyta tematika aktuali įvairių kraštų tyrinėtojams. Didžiausio prelegentų dėmesio tuomet sulaukė etnologijos mokslo aktualijos ir šiuolaikinės kultūros reiškiniai. Dalyviai sutarė, kad verta įtvirtinti nuolatinę (kas dveji metai) tokio pobūdžio konferencijų rengimo tradiciją Vytauto Didžiojo universitete.

Šiomet prie antrosios tarptautinės humanitarų konferencijos prisidėjo Teologi-

jos fakultetas. Konferencijos siekis – per humanitarinių mokslų prizmę išvelgti Europos virsmo ypatumus bei tendencijas, dvasingumo ir materializmo sąveiką, tradicijos ir inovacijos, tolerancijos, humanizmo bei krikščionybės sklaidos galimybes Naujojoje Europoje. Konferencijoje dalyvavo mokslininkai iš daugiau nei 10 užsienio šalių. Gausios pajėgos atvyko iš Lenkijos ir Latvijos. Istorijos, etnologijos, filologijos, teologijos ir filosofijos sekcijose buvo perskaityta apie 140 pranešimų, dažnai sukėlusių gana audringas ir vaisingas diskusijas.

Aptarsime vienos iš penkių – etnologijos sekcijos darbą, kurioje dalyvavo ne tik etnologai, folkloristai, archeologai, bet ir muzikologai, menotyrininkai, edukologai, sociologai. Etnologijos sekcijoje buvo nagrinėjami globalizacijos procese aktualūs etninio ir kultūrinio tapatumo, etninės tradicijos tęstinumo klausimai.

Daugiausia pranešimų vienaip ar kitaip siejosi su tapatumo dilemomis šiuolaikiniame pasaulyje. Bendrais bruožais šias

problemas pranešime „Tapatumo dilemos šiuolaikinėje Europoje“ apžvelgė Lenkijos Mikalojaus Koperniko universiteto atstovas Wojciechas Olszewski. Jo idėjas, remdamasi Prancūzijos pavyzdžiais, papildė to paties universiteto atstovė Malgorzata Sokołowska. Pranešime „Europos suartėjimo paveldas ir šiuolaikiniai tapatumo procesai“ ji atkreipė dėmesį į šiuolaikinius tapatumo procesus Europos suartėjimo kontekste. Latvių etninio tapatumo specifiką bei kitų etninių grupių, gyvenančių Latvijoje, stereotipus (baltarusių, estų, vokiečių ir kt.) pranešime „Latvių etnis tapatumas ir stereotipai“ išsamiai aptarė Latvijos universiteto atstovė Ilze Boldane.

Šiuolaikinio etninio tapatumo problemos konferencijoje buvo nagrinėtos įvairiais aspektais. VDU Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas Romualdas Apanavičius aptarė nacionalinių ypatumų išlaikymo ir integracijos problemas naujoje Europoje. Lenkijos Balstogės universiteto atstovė Joanna Szerzunowicz pažvelgė į etninį identitetą per idiomų prizmę, idiomias traktavo kaip etninio ir kultūrinio tapatumo atspindį. Iš Vytauto Didžiojo universiteto archeologas Mindaugas Bertašius savo pranešimu „Archeologijos duomenys apie genčių etniškumą“ klausytojus nukėlė į senesnius laikus, iškėlė teorinę, mažai nagrinėtą, baltų genčių etniškumo problemą. Virginija Apanavičienė (Lietuvos muzikos ir teatro akademija) aptarė lietuviškumo problemas XX a. lietuvių akademiniėje muzikoje. Prelegentė pastebėjo, kad nuo XX a. ši problema buvo traktuojama keleriopai. XX a. pirmojoje pusėje buvo populiarī etninės muzikos (dainų, šokių) harmonizavimo tendencija. XX a. penktame dešimtmetyje lietuvių kompozitorius Juozas Gruodis atkreipė dėmesį į ritminę ir disharmoninę polifoninių lietuvių sutartinių struktūrą kaip į specifinį lietuvių muzikos etniškumo požymį. XX a. septintame dešimtmetyje svarbiausiais muzikos

kūrinių kompozicijos principais tapo pagrindiniai lietuvių dainų tonai, harmonijos principai. Aštuntame dešimtmetyje kompozitorių muzikinės kūrybos šaltinis jau buvo visa lietuvių etninė kultūra. Galiausiai XX a. aštuntame-dešimtame dešimtmetyje lietuvių muzikoje pasirodė nauja, radikali tradicija, kuri minimizavo tradicinės muzikinės kalbos elementus.

Konferencijoje buvo nepamirštos aktualios tautinių mažumų problemos. Daugpilio universiteto atstovė Rudite Rinkeviča supažindino klausytojus su problemiška multikultūrine Daugpilio aplinka ir joje egzistuojančiomis sudėtingomis etninio tapatumo išlaikymo problemomis.

Baltarusių etninės mažumos padėtį išsamiai apžvelgė Ilga Apine (Latvijos universitetas). Ji atkreipė dėmesį į akivaizdų šios etninės grupės etninio identiteto atgimimą nepriklausomoje Latvijoje. Šiuo metu, pasak prelegentės, Latvijoje aktyviai veikia net penkios kultūrinės baltarusių bendruomenės, kuriamos naujos, formuojasi kultūrinė baltarusių infrastruktūra, puoselėjamos etninės tradicijos, palaikomi glaudūs įvairaus pobūdžio ryšiai su Baltarusija. Ir vis dėlto etnis baltarusių identitetas susiduria su specifinėmis problemomis. Pirmoji ta, kad didžioji dalis baltarusių kalba ne gimtąja, bet rusų kalba. Be to, kaip pastebėjo pranešimo autorė, etnis baltarusių grupės atgimimas vyksta žymiai sparčiau nei baltarusių pilietinio identiteto formavimasis bei baltarusių integracija į Latvijos visuomenę. Minėtą teiginį patvirtina tai, jog tik maždaug trečdalis Latvijoje gyvenančių baltarusių yra Latvijos Respublikos piliečiai.

Baltarusių etninio ir kultūrinio tapatumo problemai pokomunistiniais laikais nagrinėti buvo skirtas Lenkijos Adomo Mickevičiaus universiteto atstovo Anatolio Cwirko pranešimas „Baltarusių etninio ir kultūrinio tapatumo problema

pokomunistiniais laikais“. Autorius skyrė tris identiteto rūšis – socialinį, individualų ir kultūrinį identitetą. Jis atkreipė dėmesį į tai, kad baltarusių identitetą šiuo metu gana smarkiai veikia baltarusių nacionalinis frontas „Renesansas“, egzistuojantis nuo 1998 m. ir siekiantis atgaivinti baltarusių kalbos vartojimą. Nepaisant to, pranešimo autorius teigė, kad kultūrinis baltarusių identitetas susiduria su didelėmis problemomis.

Irena Miklaševič (Vytauto Didžiojo universitetas) bendrais bruožais apžvelgė lenkų mažumos tapatumo problemas Lietuvoje. Latvijos kultūros akademijos atstovė Nadežda Pazuhina pristatė sentikių religinės konfesijos ypatumus Latvijoje ir nurodė, kad XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje ši religinė bendruomenė tapo lygiavertė kitoms tradicinėms Latvijos konfesijoms. Tačiau kaip ir kitos religinės bendruomenės, ji patiria analogiškas problemas. Visų pirma ši bendruomenė yra stipriai veikiama sekuliarizacijos proceso, kuris palaiapsniui keičia kultūrinius sentikių tradicijos kodus. Bernaras Ivanovas (Vytauto Didžiojo universitetas) savo pranešime „Lietuvių kairiosios partijos ir antisemitizmas 1930-aisiais“ aptarė vieną rimčiausių XX a. trečiojo dešimtmečio Lietuvos valstybės socialinių problemų, kuri palietė įvairias socialinės, kultūrinės, politinės veiklos sritis, – antisemitizmą. Pranešėjas analizavo, kaip žydų klausimą vertino skirtingos to meto partijos daugiausia dėmesio skirdamas žydų klausimo traktavimui kairiojo sparno partijų (socialdemokratų, valstiečių liaudininkų) spaudoje.

Etninio tapatumo ir etninės savimonės išsaugojimo aktualijoms savo pranešimą paskyrė Vytauto Didžiojo universiteto bei Lietuvos istorijos instituto atstovė Aušra Zabieliėnė, kuriame analizavo Lietuvos folkloro ansamblių veiklą. Pasak pranešėjos, modernizmo epochoje identitetas buvo suvokiamas kaip stabilus, fiksuotas darinys, o postmodernistinė, informacinė visuome-

nė jį ėmė traktuoti kaip kintantį, nestabilią darinį. Pranešime autorė bandė atsakyti į klausimą, kas skatina žmones kurti bendruomenes ar jungtis į jas, siekiant susikurti saugumo, užtikrintumo jausmą. Šis poreikis labai ryškus tarp folkloro ansamblių narių, siekiančių įsitraukti į folklorinių ansamblių veiklą. Dalyvavimas folkloro ansambliuose padeda jų nariams išlaikyti savo etninę savimonę, teigė pranešimo autorė.

Nemažai etnologijos sekcijos dalyvių savo pranešimus paskyrė specifiniams lietuvių etninės kultūros tradicijų ir inovacijų ypatumams. Lina Petrošienė (Klaipėdos universitetas) aptarė lietuvininkų ir suvalkiečių liaudies dainų melodijų sąveikas. Pasitelkusi lyginamąją melodijų analizę, pranešėja parodė šių gretimai gyvenusių etninių grupių dainų melodikos panašumus ir skirtumus, pastebėjo, kad lietuvininkų ir suvalkiečių melodiką sieja stilistika, derminė, intonacinė, metroniminė sandara. Minėti panašumai, anot autorės, patvirtina šių regionų liaudies dainų melodijų giminingumą.

Virginija Kvasaitė (Vytauto Didžiojo universitetas) aptarė krikščioniškų ir lietuvių etninių elementų sąveiką populiaraus pamaldumo adventinėje tradicijoje. Prancūziškos lurdu tradicijos įtaką katalikiškai lietuvių tradicijai vaizdžiai pristatė Veronika Lileikienė (Vytauto Didžiojo universitetas). Remdamasi lauko tyrimų duomenimis, ji aptarė dešimt lurdu grotų, esančių Šiaurės Rytų Lietuvoje, apibūdino šių lurdu grotų genezę, jų įrengimo motyvus, interjero ir eksterjero specifiką, kitus Lietuvos lurdu tradicijos ypatumus.

Dalia Senvaitytė (Vytauto Didžiojo universitetas) savo pranešime „Magiški augalai lietuvių papročiuose“ atkreipė dėmesį į tam tikrus augalus, lietuvių liaudies tikėjimuose ir liaudies medicinoje vadinamus „durnažolėmis“. Ji išklė priedaidą, jog šios žolės tam tikru metu galėjo būti vartojamos ne tik tradicinėje liaudies medicinoje,

bet ir liaudies magijoje kaip haliucinogeninį poveikį sukeliančias augalai.

Vytauto Didžiojo universiteto atstovė Rasa Račiūnaitė apibūdino tarpukario Vilijampolės gyvensenos ypatumus, analizavo to meto Kauno priemiesčio ir naujamiesčio tradicijas ir inovacijas. Vilniaus universiteto atstovė Irena Stonkuvienė, remdamasi etnografinių ekspedicijų metu surinktais duomenimis, kalbėjo apie XX a. pirmosios pusės bendraamžių grupių įtaką moraliniam vaikų ir paauglių elgesiui kaimo bendruomenėje. Pranešėjos teigimu, istoriniai ir etnologiniai duomenys parodė, kad „bendraamžių grupės“ nėra specifinė šių laikų charakteristika. Rasa Šaknienė (Lietuvos istorijos institutas), remdamasi 2002–2004 metų lauko tyrimų duomenimis, atliktais Šiaurės ir Rytų Lietuvos kaimo vietovėse, aptarė seksualinio auklėjimo ypatumus šiuolaikiniame Aukštaitijos kaime. Pranešėja teigė, kad tradicinėje kultūroje seksualinio auklėjimo būtinumas šeimose formaliai buvo ignoruojamas numanant, kad neigimas, draudimas bei bendruomenės kontrolė yra pakankamai stipri jėga, prižiūrinti vaikų moralę. Sovietinėje santvarkoje ši nuostata taip pat buvo labai gajai. Seksualinės žinios žodiniu būdu buvo gaunamos iš bendraamžių ar atskirų suaugusių bendruomenės narių, vėlesniais laikais dar praturtinamos žiniomis iš mokyklos ar spaudos. Pastaraisiais laikais ši nuostata pamažu ėmė keistis, tačiau empiriniai tyrimai esą liudija, kad ir dabar žmonės ne visada linkę pasitikėti vien šiuolaikiniais informacijos šaltiniais, o neretai informaciją seksualiniais klausimais gauna iš „trečiojo asmens“ (t. y. iš kurio nors konkretaus lokalinės bendruomenės nario).

Etnologijos sekcijoje pranešimus skaitę mokslininkai atkreipė dėmesį ir į naujus kultūrinius reiškinius, išryškėjusius vykstant globalizacijai. Vytauto Didžiojo universiteto atstovė Egidija Ramanauskaitė kalbėjo apie šiuolaikinės romantiškojo nacionalizmo apraiškas. Daugiausia dėmesio

savo pranešime ji skyrė slavų neopagoniškų bendrijų tyrinėjimams. Reda Zajančiauskaitė (Vytauto Didžiojo universitetas) aptarė specifines jaunimo subkultūros tyrimo problemas, pagrindinį dėmesį skirdama specifiniams reivo subkultūros bruožams. Daugpilio universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dekanė Valentina Liepa pristatė K. Malevichiaus teoriją, susijusią su nauja meno sistema, nagrinėjanti santykį tarp vieningo pasaulio ir individo. Pranešime gvildentos individualaus subjekto paieškos globalizacijos procese.

Nepamirštos konferencijoje buvo ir folkloro problemos. Angelika Juško-Štekele (Rezeknės aukštoji mokykla) aptarė latvių, žydų ir romų santykius latvių folklore, Laima Anglickienė (Vytauto Didžiojo universitetas) nagrinėjo slavų įvaizdį lietuvių folklore. Vytauto Didžiojo universiteto atstovė Bronislava Kerbelytė apibūdino papročių reguliavimo paskirtį sakmėse, Daugpilio universiteto prelegentas Gatis Ozolinis aptarė totemizmo problemą sakmėse. Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė (Vytauto Didžiojo universitetas) pristatė novatorišką tyrimą, kuriame apibūdino pasaulio modeliavimo tendencijas šiuolaikiniame telefoniniame lietuvių folklore. Asta Višinskaitė (Vytauto Didžiojo universitetas), pasiremama rašytiniais šaltiniais bei žodine XX a. tradicija, lygino pasakojimus apie sapnų įtaką lietuvių ir latvių tradicijose. Vytauto Didžiojo universiteto atstovė Aušra Kavaliauskienė analizavo rožės/raudono žiedo semantiką Mažosios Lietuvos lietuvininkų bei veliuoniečių krašto dainose. Pranešimo autorė teigė, kad lietuvių kalboje egzistuojančios rožės/raudono žiedo asociacijos bei metaforos turi analogijų kitų Europos tautų folklore.

Tradicinis konferencijų bruožas – idėjos ir pažadai. Tikimės, kad bent dalis jų virs realybe, taps kontaktais ir projektais, igalinančiais Naująją Europą tapti humanitarine.

Dalia Senvaitytė ir Rasa Račiūnaitė